

Är kulturarbetare missgynnade i försäkringen?

Onsdagen den 28 augusti sändes ett inslag på Kulturnyheterna där man undersökt om kulturarbetare missgynnas i arbetslöshetsförsäkringen. Svaret på frågan är ja, de kommer i kläm, men det är en problematik som berör alla branscher där det finns uppdragstagande, säger Anette Ben Naceur, försäkringsansvarig på Unionens a-kassa.

De flesta kulturarbetare är frilansare, de tar uppdrag som kan variera i längd och omfattning. Det finns dock inga särskilda regler för uppdragstagare i arbetslöshetsförsäkringen. Uppdragstagarna rör sig ofta i gränslandet mellan reglerna för arbetstagare och reglerna för företagare. Det innebär att a-kassan alltid måste göra en bedömning för att avgöra hur självständigt uppdragstagaren arbetar i förhållande till sin eller sina uppdragsgivare. Om uppdragstagaren har en hög grad av självständighet i sitt arbete ska a-kassan tillämpa reglerna för företagare vid prövningen av ersättningsrätt.

En företagare kan till skillnad från en arbetstagare inte få ersättning jämsides med pågående uppdrag på deltid, och inte heller mellan återkommande uppdrag. Det beror på att a-kassan inte får bli en inkomstutfyllnad i mindre lönsamma företag, eftersom det skulle påverka konkurrensneutraliteten mellan företagare. Det innebär att en frilansande kulturarbetare som bedöms vara självständig i sina uppdrag inte kan få ersättning under eller mellan uppdragen. Det här problemet är dock inte unikt för kulturarbetare. Det börjar bli en verklighet för allt fler på den nya arbetsmarknaden. Detsamma gäller till exempel konsulter.

Lagstiftaren har vid ett flertal tillfällen uttalat att uppdragstagarbegreppet är så komplext att det inte lämpar sig att reglera i lag, utan att dessa frågor får lösas av rättstillämpningen och praxis från förvaltningsdomstolarna. När vi på a-kassan gör den samlade bedömningen av en uppdragstagarens självständighet tittar vi alltså på hur liknande ärenden har bedömts i förvaltningsdomstolarna. Eftersom vi gör en samlad bedömning av omständigheterna i varje enskilt ärende kan det vara svårt för den enskilde att förutse vilken bedömning a-kassan kan komma att göra. Bristen på förutsebarhet för den enskilde i dessa ärenden är såklart olycklig.

Kontaktuppgifter

För frågor kontakta Anette Ben Naceur, försäkringsansvarig, 010-183 40 06,
anette.ben.naceur@unionensakassa.se

Unionens a-kassa är en av Sveriges största a-kassor med över 640 000 medlemmar. Vårt uppdrag är att besluta om medlemskap och ersättning enligt lagen om arbetslöshetskassor och lagen om arbetslöshetsförsäkring. Våra medlemmar finns i de teknik- och kunskapsbaserade sektorerna av arbetsmarknaden, är kulturarbetare, elitidrottare eller anställda som uthyrd personal på bemanningsföretag. Även företagare kan bli medlemmar.

Flera utredningar aktuella inom området

För närvarande pågår en utredning tillsatt av regeringen om en ny arbetslöshetsförsäkring för fler grundad på inkomster. Utredningens uppdrag är bland annat att titta på hur arbetslöshetsförsäkringen kan bli mer flexibel och ändamålsenlig, och att se över de branschspecifika regler som finns i försäkringen. Utredningen ska även beakta tidigare utredning om konstnärers villkor, i vilken betänkande lämnades förra året.

Parallellt med denna utredning pågår en utredning hos a-kassornas tillsynsmyndighet Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen om den nya arbetsmarknaden som innefattar uppdragstagare, egenanställda och de framväxande delningsekonomierna etc. IAF utreder om den nya arbetsmarknaden ställer krav på förändringar i regelverket.

A-kassorna är behjälpliga i både den pågående utredningen hos regeringskansliet och hos IAF.